

18.5.2021

Eduskunnan sivistysvaliokunta

siv@eduskunta.fi

Viite: HE 76/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeista

Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry kiittää mahdollisuudesta lausua tärkeästä lakiesityksestä. Lain perusteet ovat lähtökohdiltaan tärkeitä ja merkityksellisiä; työikäisen väestön osaamisen kehittäminen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen. Myös se on arvokasta, että vihdoinkin opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä ovat kehittämässä työikäisen väestön osaamista. Kokonaisuudessaan hanke on saanut kuitenkin pitkin matkaa jopa oppivelvollisuuden laajentamistakin voimakkaampaa kritiikkiä. Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry yhtyy monen eri tahon esittämään kritiikkiin ja esittää, että lain valmistelua jatketaan. Jatkuvan oppimisen hankkeen takarajakin on vasta 31.3.2023.

Lain valmistelutekstin mukaan tulee vaikutelma, että suomalainen, kansainvälisestikin laajasti tunnustettu aikuiskoulutuksen nykyjärjestelmä ei pysty hoitamaan annettua tehtäväänsä. Tarvitaan täydentävä, uusi apparaatti. Aikuiskoulutusjärjestelmämme on tekstin mukaan liian hajanainen eikä se pysty luomaan kokonaiskuvaa työikäisen väestön ja työelämän osaamistarpeista, eikä sen vuoksi pystytä muotoilemaan yhtenäistä politiikkatavoitteita muutokseen vastaamiseksi. Tämän määrätyksen perusteella poliittisten tavoitteiden kautta pystytään osaamisen ja työelämän kysyntä-tarjonta ongelmat ratkaisemaan.

Kuitenkin työelämässä olevan aikuisväestön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen tulee nähdä yksilön, työpaikan ja yhteiskunnan yhteisenä vastuuna. Vain sitä kautta voidaan taata vahva sitoutuminen kaikilla tahoilla osaamisen kehittämiseen ja työelämän osaamistarpeiden varmistamiseen.

Lain mukaan nyt ollaan luomassa Palvelukeskusta, joka vaikuttaa hallinnollisesti jäykältä, keskitehtyiltä palvelulta, joka tulee yhteiskunnalle kalliiksi. Ajatus, että työvoiman kysyntä ja tarjonta ”koh-taisivat palvelukeskuksessa” on teoriaa ja vastoin markkinatalouden logiikkaa.

Paljon tehokkaampi ”markkinapaikka” olisi mielestämme esimerkiksi Finanssiakatemia malli. Täl-löin Palvelukeskuksen tulisi edistää eri toimialojen yritysten yhteistyön tiivistämistä kaikkien koulu-tusasteiden oppilaitosten kanssa. Kaikille merkittäville toimialoille tulee edellyttää koottavaksi ver-kostomaisesti toimivia ”toimiala-akatemiaita”, joista esimerkin tarjoaa finanssialan toimesta raken-nettu Finanssiakatemia. Se on yhteistyöverkosto, joka yhdistää alan työnantajat ja oppilaitokset. Finanssiakatemiassa jaetaan tietoa ja osaamista verkoston sisällä. Tavoitteena on lisätä työelämän ja oppilaitosten välistä yhteistyötä siten, että työelämän tarpeet huomioidaan oppilaitosten ope-tuksessa (tarkemmin www.finanssialle.fi). Myös kaupan toimialalle on perustettu jo 15 vuotta sit-ten Kaupan koulutuksen kehittämiskeskus, joka kokoaa yhteen yritykset, koulutuksen järjestäjät ja erilaiset yhdistykset.

18.5.2021

Yksi Palvelukeskuksen tehtäväksi on suunniteltu ennakkoinnin analysointia. Vastaavia toimijoita on maassamme kuitenkin jo riittävästi. Osaamiskiluun pudonneet henkilöt ovat luonnollisesti suuri sekä yksilön että kansantalouden ongelma. Haaste on erittäin monisyinen ja vaatii usean eri hallinnonalan yhteistyötä; kaksi ministeriötä ja Palvelukeskus eivät siihen riitä.

EOL:n mielestä nykyisten koulutusinstituutioiden jatkuvan oppimisen toimintaedellytyksiä tulee kehittää ja tukea. Kuten OECD on Suomea huomauttanut, tarjolla tulisi olla enemmän lyhytkestoista, työelämätarpeista lähtevää koulutusta. Lyhytkestoiselle, ei-tutkintoon johtavalle työelämälähtöiselle täsmäkoulutukselle on jo nyt tilausta ja tarve vain kasvaa, kun työelämä jatkuvasti muuttuu. Sitä työtä varten olemme myös me, elinkeinoelämän oppilaitokset, kysynnän ja tarjonnan rajapinnassa tarjoamassa palveluitamme.

Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry

Antti Loukola
puheenjohtaja

Jaana Lehto
1. varapuheenjohtaja

Juha Ojajärvi
2. varapuheenjohtaja